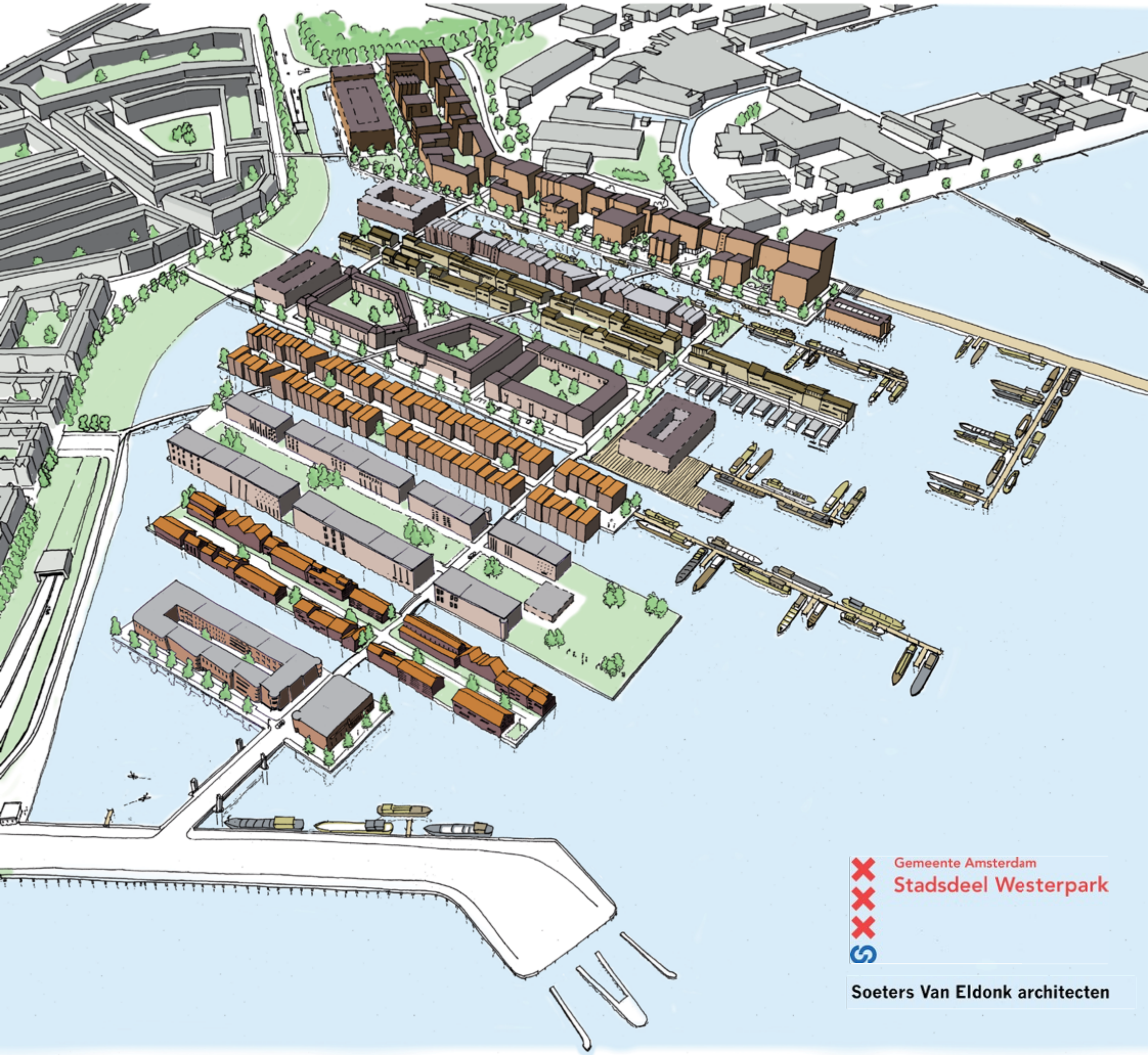
Beeldkwaliteitplan Houthaven

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Westerpark

Soeters Van Eldonk architecten

Beeldkwaliteitplan

Houthaven

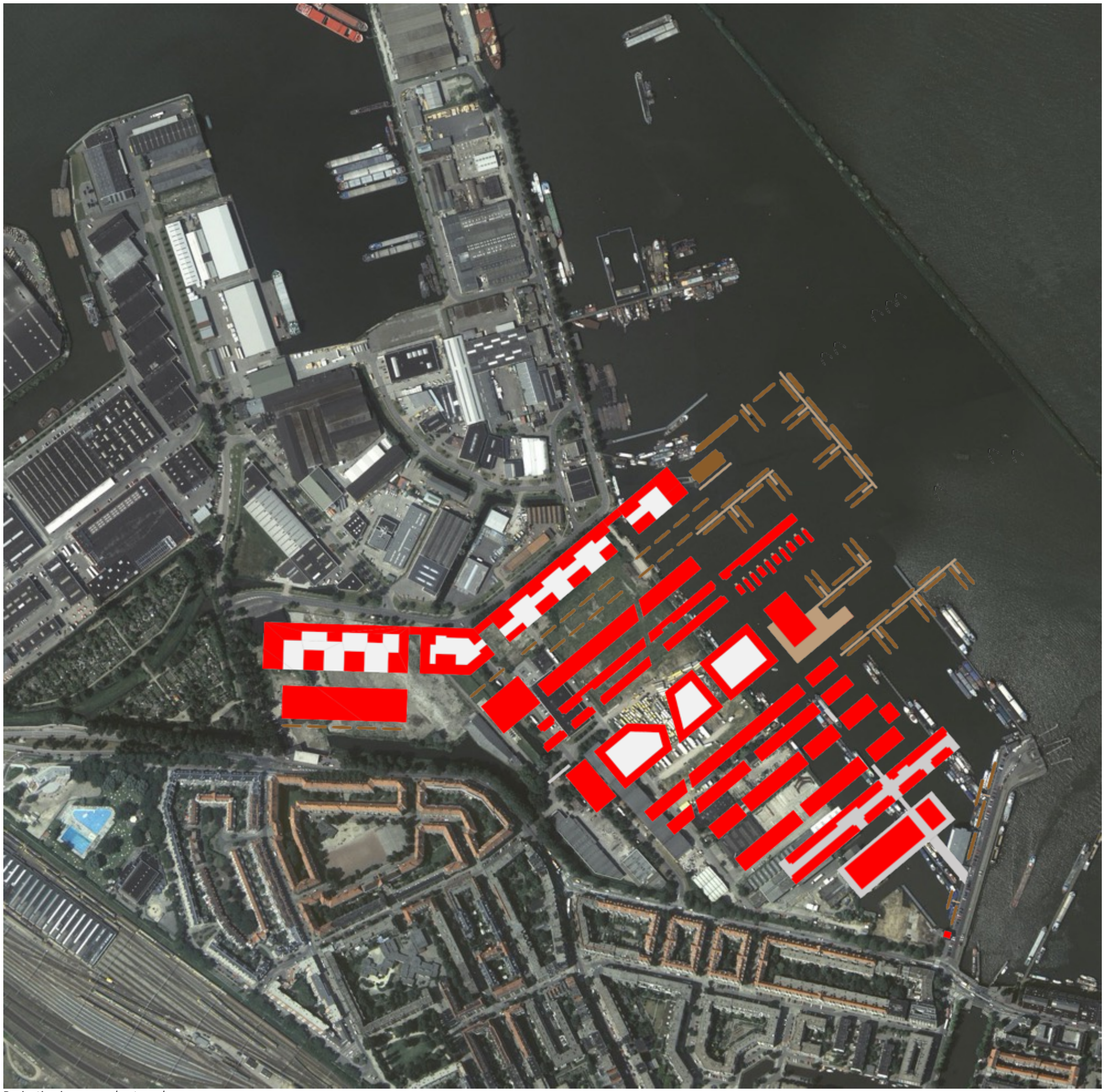
april 2007

in opdracht van:

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Westerpark

uitgevoerd door:

Kerkstraat 204 1017 GV Amsterdam Postbus 15550 1001 NB Amsterdam
Soeters Van Eldonk architecten
T (020) 624 29 39 F (020) 624 69 28 E arch@soetersvaneldonk.nl W www.soetersvaneldonk.nl

Projectie nieuw over bestaand

Inhoud

1. Beeldkwaliteit Houthaven **6**

1.1. Kader 6
1.2. Het Beeldkwaliteitplan 6
1.2.1 Doel van het Beeldkwaliteitplan
1.2.2 Het Beeldkwaliteitplan als instrument
1.2.3 Relatie met Stedenbouwkundig Plan
1.2.4. De Bouwenvelop
1.3. Taken en verantwoordelijkheden 7
1.3.1 De supervisor
1.3.2 De welstandscommissie

2. Verleden, heden en toekomst **8**

2.1. Ontstaan van de Houthaven 8
2.2. Huidige tijdelijke gebruik van de Houthaven 8
2.3. Het Stedenbouwkundig Plan 9

3. Richtlijn I: Algemene ontwerpuitgangspunten **10**

3.1. Sfeer, identiteit en karakter 10
3.1.1 Warm en informeel
3.1.2 Amsterdam als inspiratiebron
3.1.3 Karakteristiek en thematiek
3.2. Relatie tussen bebouwing, openbare ruimte en water 12
3.2.1 Structuur en uitzondering
3.2.2 Opeenvolging van beelden
3.2.3 Korrelgroottes op de eilanden
3.2.4 Contact met het maaiveld
3.2.5 Bebouwing en het water
3.3. Architectonische richtlijnen 16
3.3.1 Opbouw architectonische richtlijnen
3.3.2 Beeld en geluid

4. Richtlijn II: Architectonisch richtlijnen **18**

4.1. Blok 0 & Cluster 18
4.2 Eiland 1 19
4.3 Eiland 2 20
4.4 Eiland 3 21
4.5 Eiland 4 22
4.6 Eiland 5 23
4.7 Eiland 6 24
4.8 Eiland 7 25

B. Bijlagen: Inspiratiebeelden **27**

B1 Blok 0 & Cluster 27
B2 Eiland 1 29
B3 Eiland 2 31
B4 Eiland 3 33
B5 Eiland 4 35
B6 Eiland 5 37
B7 Eiland 6 39
B8 Eiland 7 41

1. Beeldkwaliteit Houthaven

1.1. Kader

Het stadsdeel Westerpark werkt aan de herontwikkeling van de Houthaven.
Het gebied van circa 30 ha heeft jarenlang een industriële rol vervuld en zal nu omgevormd worden tot een woon- en werkgebied. Er ontstaat een eilandenrijk met een grote diversiteit aan gebouwen en gebruikers. Het gebied krijgt het karakter van een echte Amsterdamse wijk.

1.2. Het Beeldkwaliteitplan

1.2.1 Doel van het Beeldkwaliteitplan

Een Beeldkwaliteitplan geeft richtlijnen voor de bebouwde ruimte met als doel de ruimtelijke kwaliteit van een plan te waarborgen. Met deze richtlijnen wordt niet alleen de kwaliteit van individuele gebouwen en straten gewaarborgd, maar
wordt vooral ook de eenheid binnen het plan zekergesteld. De richtlijnen fungeren als leidraad en inspiratiebron voor de architecten die in het plangebied de verschillende projecten zullen uitwerken.

Het Beeldkwaliteitplan beschrijft niet alleen randvoorwaarden en uitgangspunten, maar geeft tevens inzicht in het proces om de kwaliteit tot stand te brengen.
Het 'Beeldkwaliteitplan Houthaven' (BKP) samen met het 'Stedenbouwkundig Plan Houthavens 2006' (SP) en de daarbij horende aanvullingen is meer dan een
leidraad voor ontwerpers alleen. Een ieder die zich bezighoudt met de ontwikkeling van de Houthaven, zoals ontwikkelaars, investeerders en beleidsmakers, zal het Beeldkwaliteitplan moeten onderschrijven.

1.2.2 Het Beeldkwaliteitplan als instrument

Het Beeldkwaliteitplan is in de jaren '90 als instrument op tafel gekomen om de grote bandbreedte van architectonische expressie, die is ontstaan door de vele hedendaagse mogelijkheden in techniek en materialisering, in te kaderen tot een overzichtelijk geheel.
Op basis van een architectonisch kader kan een veelheid aan gebouwen ontstaan, waarin een juiste balans is tussen eenheid en variatie in architectuur. Hierbij is de individuele expressie van een gebouw
ondergeschikt aan de expressie van het geheel. De variatie wordt gestuurd door het Beeldkwaliteitplan, en wordt onder andere verkregen door verschillende architecten in te schakelen. Het Beeldkwaliteitplan geeft de kaders aan waarbinnen deze architecten werken en de afwisseling tussen structuur en uitzondering die door de gezamenlijke ontwerpen wordt nagestreefd. Bovendien noodzaakt de fasering van het plan ertoe uitgangspunten van tevoren vast te leggen, zodat niet alleen het laatste deelplan rekening kan houden met een voorgaand plan, maar ook het eerste deelplan past in het geheel dat alle deelplannen samen moeten vormen. Het Beeldkwaliteitplan geldt als leidraad voor de planbegeleiding door
de supervisor en als kader voor de welstandsbeoordeling. Naast richtinggeven, is het Beeldkwaliteitplan een toetsend instrument, waarmee de kwaliteit van de deeluitwerkingen van diverse architecten getoetst kan worden aan het beoogde stedebouwkundige totaalbeeld.

1.2.3. Relatie met het Stedenbouwkundig Plan

In januari 2006 is het Stedenbouwkundig Plan Houthavens door de stadsdeelraad vastgesteld. Een aantal aanvullingen zijn begin 2007 vastgesteld. Het Stedenbouwkundig Plan met aanvullingen vormt de onderlegger en het vertrekpunt voor dit Beeldkwaliteitplan. Het SP bepaalt de fysieke ruimte door onder andere de bebouwingenveloppen, hoofdroutes, rooilijnen, bouwhoogten en ontsluitingswijzen vast te leggen. Het Beeldkwaliteitplan bepaalt de sfeer en het karakter door middel van een verdere vertaling van deze uitgangspunten naar een specifiekere beschrijving en verdere detaillering van de gebouwen. Het Beeldkwaliteitplan kan daarmee gezien worden als een verdere architectonische uitwerking van het SP zonder aan de basisgedachten van het plan te tornen. Het SP doet voor sommige eilanden al uitspraken over de architectuur, zoals de pakhuisarchitectuur van eiland 1.

1.2.4. De bouwenvelop

Als onderdeel van de Grote Vereenvoudiging, een pakket maatregelen van de gemeente Amsterdam om de bouwproductie te versnellen en overmaat
aan beleid tegen te gaan, worden de verschillende plandelen 'uitgegeven' als bouwenveloppen. Binnen deze bouwenveloppen worden afspraken gemaakt tussen het stadsdeel en de verschillende ontwikkelaars over het te bouwen programma en over de gewenste ruimtelijke kwaliteit; die is verwoord in de algemene welstandscriteria en in dit document. Binnen de gestelde kaders, genoemd in de bouwenvelop, kennen de ontwikkelaars een grote mate van vrijheid.

1.3. Taken en verantwoordelijkheden

1.3.1. De supervisor

De supervisor begeleidt het ontwerpproces van de verschillende architecten. Ook bewaakt de supervisor de integrale stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit van het plan en speelt hij een rol bij de selectie van architecten. De supervisor heeft als taak alle architecten zo te sturen dat zij de oorspronkelijke gedachte van het plan versterken. Hij zal streng moeten zijn als er met de
regels gebroken dreigt te worden. Maar hij zal ook soepel moeten zijn als de ideeën die de architect heeft het plan met voortschrijdend inzicht aanscherpen. De supervisor zal de randvoorwaarden niet dogmatisch volgen, maar betere oplossingen accepteren, indien de ontwerper hem weet te overtuigen van de betere kwaliteit van de door hem aangedragen oplossing. In de dialoog tussen de welstandscommissie en de supervisor wordt informatie uitgewisseld, die de commissie de gelegenheid geeft kennis te nemen van de planontwikkeling. Het
plan wordt in concept DO fase voorgelegd aan de welstandscommissie. Zodoende kan de commissie vanuit haar verantwoordelijkheden en ervaring reageren, waardoor de supervisor de gelegenheid heeft opmerkingen vanuit de commissie te betrekken in het vervolgtraject. Door de periodieke wisseling van gedachten tussen vakgenoten ontstaat er over en weer vertrouwen, waardoor de supervisor gezien kan worden als een vooruitgeschoven welstandsvertegenwoordiger. De concrete bouwplannen zullen in de ontwerpstadia SO, VO en concept DO worden voorgelegd aan en besproken worden met de supervisor.

1.3.2. De welstandscommissie

De welstandscommissie is een onafhankelijk adviesorgaan, dat het gemeentebestuur gevraagd en ongevraagd adviseert over ruimtelijke kwaliteit. Zij bewaakt en stimuleert de ruimtelijke kwaliteit en esthetische samenhang en baseert zich daarbij op het door de gemeente opgestelde welstandsbeleid. Haar taken zijn wettelijk vastgelegd. De formele, wettelijke bevoegdheid tot welstandstoetsing ligt bij de welstandscommissie. De welstandscommissie brengt een advies uit aan de gemeente, gebaseerd op de dialoog met
de
supervisor over de door hem voorgelegde plannen. Er zal derhalve geen dubbele kwaliteitsbeoordeling plaatsvinden.

2. Verleden, heden en toekomst

2.1 Het ontstaan van de Houthaven

Het ontstaan van de Houthaven is in verschillende levensfasen onder te verdelen. De eerste fase liep tot halverwege de negentiende eeuw en werd gekenmerkt door de opkomst van de houthandel. Deze heeft altijd een rol gespeeld in Amsterdam, de stad is immers op palen gebouwd. Naast laden en lossen waren ook grote opslagplaatsen nodig. De verwerking vond plaats in de haven en de opslag in de houttuinen, zoals de Haarlemmerhouttuinen. In de tweede fase,
de tweede helft van de 19e eeuw voldeden de kleine havens niet meer met de komst van grotere schepen. Daarom werd besloten om de haven uit te breiden. De aangevoerde boomstammen werden aan grote remmingen vastgelegd in het water. Waterlopen werden gegraven om zoveel mogelijk hout tegelijkertijd te kunnen verwerken. Er werd tevens een strekdam aangelegd om de golfslag te breken. De handel bloeide op en het havengebied breidde zich steeds verder uit met houtverwerkende bedrijven. Door de ontwikkeling van transitohandel naar stapelhandel nam het belang van de houttuinen af. Het hout werd nu rechtstreeks vanuit de schepen op treinen overgeladen. De derde fase werd gekenmerkt door de ontwikkeling van de Spaarndammerbuurt met zijn bekende Amsterdamse
School blokken. Ook werden de karakteristieke houtopslaghallen gebouwd. Tijdens de vierde fase, in de jaren ’50 en ’60, verloor het water zijn betekenis voor de houthandel. Door het toepassen van betonnen heipalen in plaats van houten heipalen nam de bedrijvigheid af. Eén voor één vertrokken de bedrijven en werden de waterlopen gedempt. Aan de remmingen meerden allerlei woonschepen af.
Daarmee veranderde het karakter van een werkhaven in een woonhaven. Tijdens de vijfde fase, tot een aantal jaar geleden, verdwenen er steeds meer bedrijven en kwam het terrein voor het grootste gedeelte braak te liggen. Zowel de opkomst en de teloorgang van de houthandel als de transformatie van een werkgebied naar een woongebied is een eeuwenoud proces dat op vele plekken in de stad heeft plaatsgevonden. Werkfuncties schuiven op naar de rand van de stad en de overgebleven locaties worden geschikt gemaakt voor woningbouw.

2.2 Het huidige tijdelijke gebruik van de Houthaven

Het huidige gebruik van het gebied is te zien als de zesde fase in het leven van de Houthaven. Het braakliggende terrein wordt gedeeltelijk op allerlei manieren gebruikt voor tijdelijke functies, aangezien de strenge milieuwetgeving een snelle transformatie onmogelijk maakt. Deze functies zijn onder andere:

- Het drijvende atelier de Bonte Zwaan.
- De wisselwoningen van de Key.
- De studentenwoningen.
- Het verbouwde cruiseschip Rochdale One.
- Strand West.

Studentenwoningen en wisselwoningen

Rochdale One

Bonte Zwaan

Strand West

Deze tijdelijke functies zorgen er wel voor dat het gebied in de tussenliggende peri- ode al gebruikt wordt. Mensen komen er en praten erover. Het krijgt daarmee een plekje in hun ‘mentale kaart’. Het verwerft een bepaalde identiteit en bekendheid. Op deze bekendheid kan worden voortgebouwd als het gebied tot verdere wasdom komt. Een aantal van deze functies zijn dan ook (op een andere locatie) in het SP opgenomen.

2.3 Transformatie Houthaven, het SP 2006

De Houthaven gaat nu, door de uitvoering van het Stedenbouwkundig Plan uit 2006 met aanvullingen, zijn zevende levensfase in. Hieronder staan de meest essentiële punten uit het SP. Deze punten worden in het Beeldkwaliteitplan onderschreven en verder uitgewerkt.

- Het land wordt afgegraven tot de Spaarndammerdijk en er onstaat een buitendijks eilandenrijk. Vanaf de dijk is het water beleefbaar en lange zichtlijnen over het water brengen het IJ naar de Spaarndammerbuurt.

- Het Hoofdnet auto op de Spaarndammerdijk wordt ondergronds gebracht. Op het tunneldek wordt een groen verblijfsgebied met uit- en doorzichten op het plan gerealiseerd.

- Het plan bestaat uit een waterrijk, kleinschalig, stedelijk, warm en informeel eilandenrijk. De eilanden liggen laag in het water en de bebouwing is ook relatief laag.

- Elk eiland heeft zijn eigen karakter. Contrasten en verschillen tussen de eilanden zijn belangrijk.

- Het langzaamverkeer is de baas, de auto is te gast. De wegen worden gedimensioneerd in relatie tot de ontsluitingsfuncties.

- De diagonaal door het plan vanaf de Le Mairestraat naar de Danzigerkade maakt voor de voetganger en fietsers diverse circuits mogelijk.

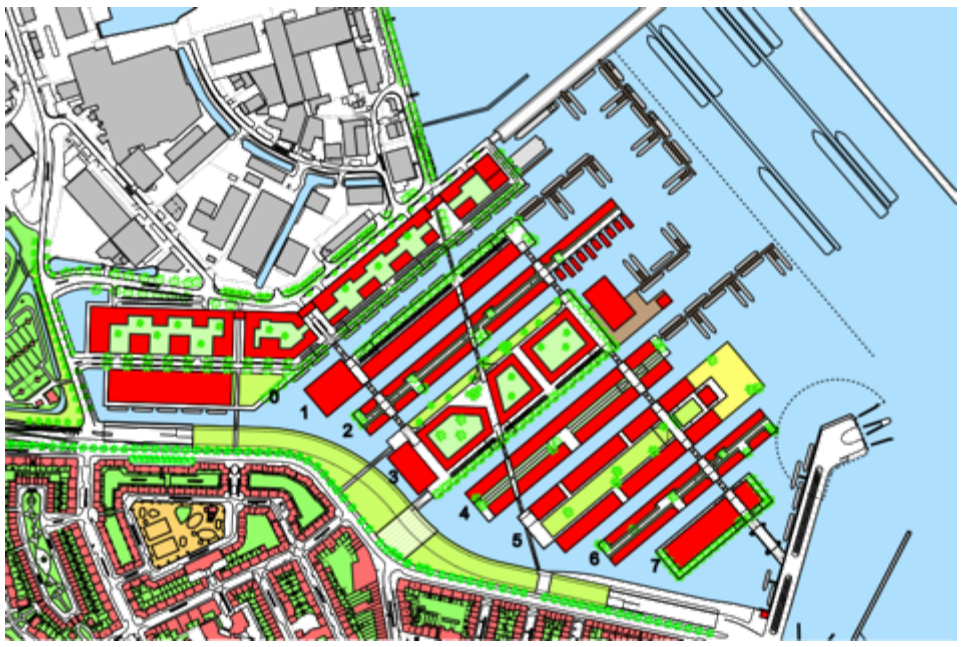
- De hoofdbeweging over de eilanden vindt plaats langs bijzondere ruimtes met als hoogtepunt het vrije uitzicht op het IJ.

Luchtfoto bestaande situatie

Maquette SP 2006

Plankaart SP 2007 (aanvullingen)

3. Richtlijnen I: Algemene ontwerpuitgangspunten

3.1 Sfeer, identiteit en karakter

3.1.3 Warm en informeel

Kernbegrippen voor de verdere uitwerking van het Stedenbouwkundig Plan naar architectuur zijn “warm” en “informeel”. Het gebied is kleinschalig maar oogt toch stedelijk. De warmte komt onder andere voort uit de materialen die in hoofdzaak uit baksteen, hout en mooi verouderende materialen zullen bestaan en in mindere mate uit beton en glas. Het informele karakter komt tot uitdrukking in de mense- lijke maat, variatie en afwisseling in rooilijnen en bouwhoogten. De bouwhoogte op de eilanden is gering en staat in verhouding met de openbare ruimte en het water. De stedelijkheid wordt bereikt door de gekozen typologieën, de ruimten in de woningen en de vorm van de buitenruimten. Het gebied ontwikkelt zich op deze manier tot een baksteenwereld met waterrijke stadswoningen.

3.1.2 Amsterdam als inspiratiebron

De Houthaven wordt in al zijn facetten een echte Amsterdamse wijk. Dit geldt zowel voor de hardware, de uiterlijke verschijningsvorm, als voor de software, de mensen die in het gebied wonen en werken. Het SP geeft voor enkele eilanden al uitgesproken voorbeelden, zoals de pakhuizen van eiland 1 en de grote bouwblok- ken van eiland 3. Deze voorbeelden zijn veel in Amsterdam te vinden en zijn voor de inwoners heel herkenbaar.

Om de herkenbaarheid van de Houthaven als Amsterdamse wijk verder te vergro- ten, worden in dit Beeldkwaliteitplan nog meer aspecten uit de stad overgenomen. Amsterdam heeft een enorme rijkdom aan typologieën en bouwstijlen die door een divers publiek gebruikt wordt. Er zijn enorm veel kwaliteiten aanwezig, zowel in stedenbouwkundige verschijningsvormen, als in het gebruik van de stad en de
architectonische vormgeving. Alle drie kunnen een inspiratiebron zijn voor de archi- tecten om de sfeer van Amsterdam aan de wijk toe te voegen.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling letterlijk (historisch) Amsterdam te kopiëren en een retrowijk te creëren. Het gaat erom dat de kwaliteiten van Amsterdam ont- werpaanleidingen geven en de architecten uitdagen om gezamenlijk een prettige, aangename Amsterdamse wijk te maken. De Amsterdamse inspiratiebron hoeft niet dogmatisch gevolgd te worden. Natuurlijk zijn er invloeden van buitenaf, maar deze verdringen het Amsterdamse gevoel niet. Dit geldt ook voor de inspiratiebeel- den die niet allemaal uit Amsterdam afkomstig zijn.

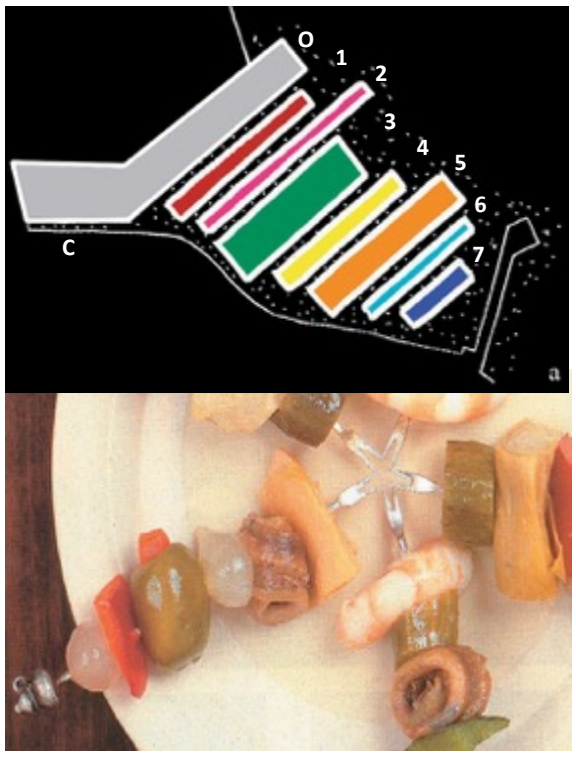
Moderne, hedendaagse woning met Amsterdamse invloeden.

3.1.3 Karakteristiek en thematiek

Geest van de plek

De Houthaven kent een rijke geschiedenis die doordrenkt is met water. Door de verscheidene levensfasen zijn er verschillende tijdlagen aanwezig in het gebied met elk hun eigen verhaal en karakter. Het karakter van zo'n plek wordt ook geduid als genius loci, de mystieke waarde die de tijd aan plekken kan meegeven, zoals bij- zondere pleinen of tuinen. Het zijn immers de bijzondere en karakteristieke eigen- schappen die één plek onderscheiden van iedere andere plek. Aan deze karakterei- genschappen zullen mensen de identiteit van het gebied ontlenen.

De geest van de plek als vertrekpunt voor een ontwerp betekent dat er aankno- pingspunten gezocht moeten worden bij zowel de geschiedenis van de plek, als de bestaande omgeving en de toekomstige situatie. Concreet betekent dit aansluiten bij het nautische aspect van de Houthaven. Het gebied is in verschillende hoeda- nigheden altijd een overgang geweest tussen het water en de stad. Inspiratie kan gevonden worden in het ruige, rommelige karakter van havengebieden en bijbeho- rende havenbebouwing, in de structuren en richtingen van drijvende boomstam- men aan de remmingen, in de schijnbare chaos van aan elkaar afgemeerde boten, in schaalverschillen in maat en schaal van het water, in het tijdelijke karakter van de huidige functies zoals de wisselwoningen of Strand West of de parels van de Amsterdamse School die aanwezig zijn in de Spaarndammerbuurt.

Contrast in karakter en thematiek per eiland

Historische beelden

Thematiek per eiland

De Houthaven wordt opnieuw ontwikkeld en krijgt door middel van verschillende thema's een nieuwe tijdslaag. Deze thema's hebben zoals gezegd een relatie met Amsterdam en zorgen voor onderscheid tussen de eilanden. De thematieken benoemen karaktereigenschappen per eiland en zijn een leidraad voor de architec- tonische richtlijnen. De volgende thema's zijn benoemd en worden in het volgende hoofdstuk verder toegelicht:

Plandeel	Thematiek	Karakteristiek
Blok 0&Cluster	Werken in wonen, wonen in werken	Reeks van gebouwen met een sterke identiteit in een informeel en gemengd woon- en werkmilieu.
Eiland 1	Stoere jongens Muzikale	Rijen van verschillende en geschakelde pakhuizen. Huizen met
Eiland 2	omlijsting.	veel horizontale banden, luifels en lijsten.
Eiland 3	Amsterdamse schooljongens	Gesloten bouwblokken geïnspireerd op Amsterdamse School architectuur.
Eiland 4	Vrijbuiters	Individuele huizen met veel variatie in een schijnbaar gegroeide structuur.
Eiland 5	Deftige dames	Ensemble van statige, chique gebouwen met collectieve witte accenten.
Eiland 6	Timmerlieden	Houten gebouwen in donkere kleuren Bakstenen gebouw met ronde Amsterdamse School invloeden.
Eiland 7	Rode rondingen	

3.2. Relatie tussen bebouwing, openbare ruimte en water

3.2.1 Structuur en uitzondering

De verschillende thema's en bijbehorende karakteristieken zullen voor een grote mate van variatie zorgen. Te grote variatie kan leiden tot een chaotisch en onover- zichtelijk geheel. Om dit te voorkomen moet er een evenwicht gevonden worden tussen de gemeenschappelijke kenmerken (structuur) en de unieke kenmerken (uitzondering) van de verschillende eilanden. De gebouwen van elk eiland zijn te zien als een verzameling, waarin ieder object zowel unieke als gemeenschappelijk kenmerken heeft. De unieke kenmerken zijn ondergeschikt aan de gemeenschap- pelijke kenmerken, waardoor de verzameling in de loop der tijd als eenheid voort- bestaat en sterk genoeg blijft om groei en verandering in gebruik op te nemen.
Raymond Unwin beschrijft in 'Town Planning in Practice' het belang van veel verschillende gebouwen die onderdeel uitmaken van een stedelijk ensemble, onder het motto: 'Of houses, and how the variety of each should be dominated by the harmony of the whole'. Berlage noemde het 'eenheid in veelheid'. Dit wordt op ver- schillende manieren geïllustreerd door de afbeeldingen op deze pagina. Elk eiland kent dus zijn eigen basisgedachte met bijbehorende gemeenschappelijke kenmer- ken en binnen die basisgedachte zijn er subtiele verschillen tussen de gebouwen. Dit versterkt het informele karakter van de wijk.

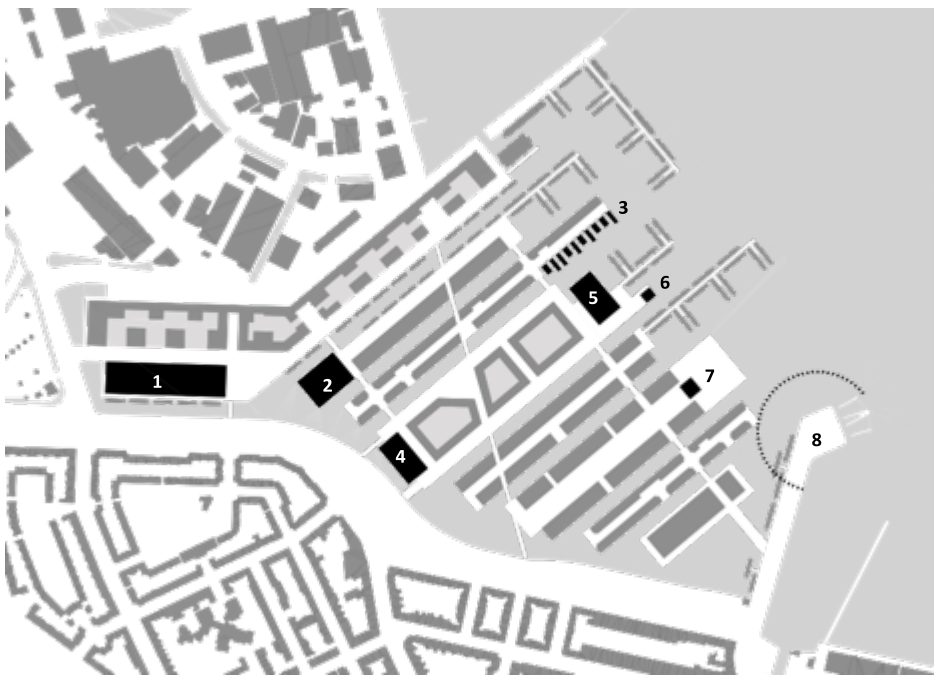

Alle gebouwen zijn anders (uitzonderingen) , maar vormen toch een eenheid door de witte raampartijen (structuur).

Alle bootjes zijn hetzelfde (structuur) . Het kleurgebruik zorgt voor variatie (uitzonderingen).

Verspreid over de Houthaven zijn een aantal bijzondere gebouwen aangewezen. Voor deze gebouwen zijn met opzet geen strikte richtlijnen gegeven. De gebouwen vervullen een aparte functie binnen het Stedenbouwkundig Plan. De architecten van deze blokken moeten vrij zijn een eigen uitwerking te geven aan deze bijzon- dere gebouwen. De hoofdgedachtes van het hele plan en de thematiek van het eiland waarop het ligt moeten wel worden onderschreven zodat de gebouwen zich voegen in het grotere geheel, maar toch een eigen positie innemen.

Bijzondere gebouwen in de Houthaven

1. *Entreegebouw*
2. *Spijkerblok*
3. *Watervilla's*
4. *Schoolblok*
5. *Hotelblok*
6. *Horeca aan water*
7. *Paviljoen*
8. *Pontsteiger*

De boten liggen in een regelmatig patroon maar geven toch een divers beeld

3.2.2 Opeenvolging van beelden

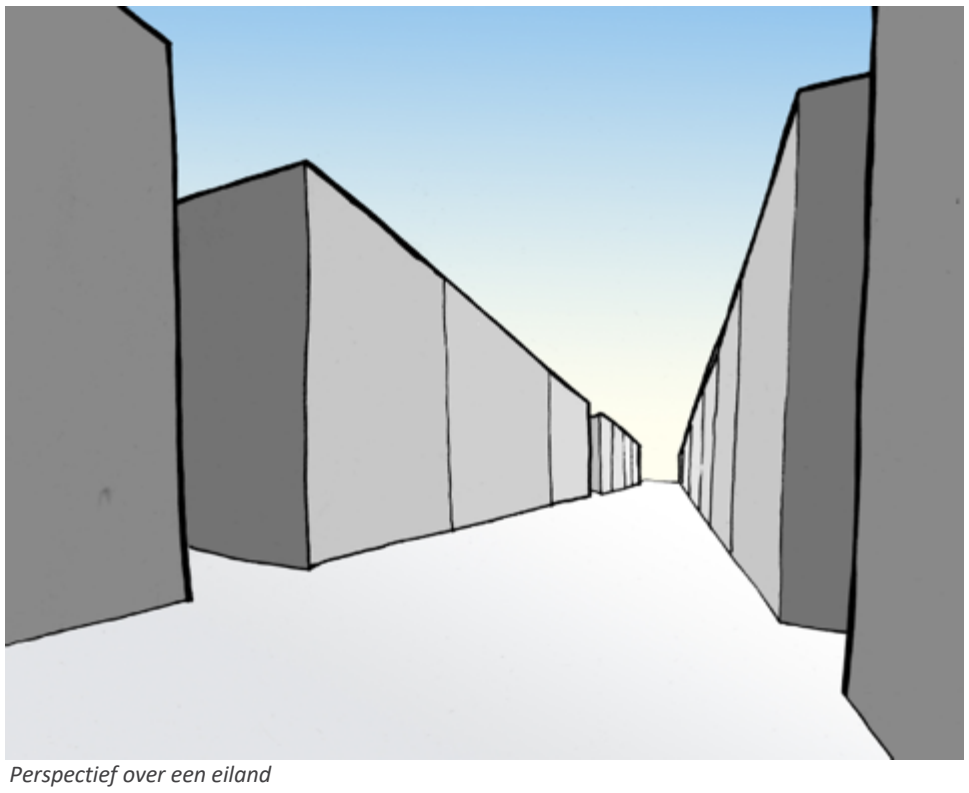
De ruimtebeleving van de verschillende eilanden komt voor een groot deel voort uit de gekozen typologie en de architectonische invulling daarvan. Deze twee typeren stedelijke kamers van aantrekkelijke en gevarieerde ruimten die zich duidelijk van elkaar onderscheiden. Door de aaneenschakeling van deze kamers ontstaat een reeks van verschillende beelden (serial vision). Deze beelden rollen zich voor de wandelaar af als een film die door de wandeling in beweging wordt gezet. Door de afwisseling van ruimten waarin straatgevels voor versmallingen en verbredingen zorgen, ontstaat er een spel van verhullen en onthullen.

De Houthaven zal straks kunnen worden ervaren langs twee bewegingen. De eerste beweging loopt vanaf de dijk over de eilanden richting het IJ. De eilanden zijn duidelijk begrensd met een begin en een einde en de passant gaat langs intieme ruimten met als hoogtepunt het open uitzicht over het IJ. Om de spanning op te bouwen is het van belang dat het hele eiland niet in één keer te overzien en te duiden is. De ontelbaarheid van de bebouwing (korrel) zorgt voor een betere ruim- tebeleving. Een te grote korrel en daarmee een te grote maat van de bouwblokken doet de blik te snel richting het einde van het eiland glijden. Met een kleinere, bijna ontelbare korrel wordt de aandacht veel meer op de gevels van het eiland zelf gevestigd. Om dit te kunnen bewerkstelligen dient de bebouwing van elk eiland uit een minimaal aantal verschillende of dezelfde korrels te bestaan.

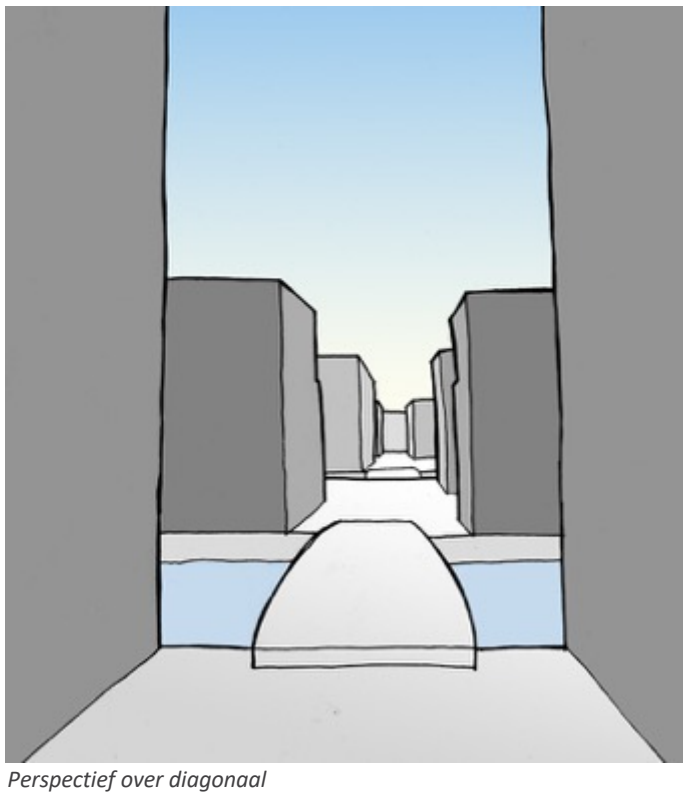
De tweede beweging loopt via de ontsluitende wegen (de spiezen) over de verschil- lende eilanden. Hier wordt de ruimtebeleving voor de passant enerzijds bepaald door het ritme van geslotenheid op de eilanden en openheid door de grachten. De afwisseling van intieme en weidse ruimten wordt anderzijds versterkt door de ver- schillende architectonische uitwerkingen van de thematieken van de eilanden.

Serial vision: opeenvolging van beelden

Perspectief over een eiland

Perspectief over diagonaal

3.2.3 Korrelgrootte

Met het begrip ‘korrel’ wordt de grootte van de bebouwingseenheid bedoeld. De grootte, rangschikking en samenhang van verschillende of dezelfde korrels zorgt voor een bepaalde context. Aangezien alle plandelen van elkaar verschillen is de grootte en rangschikking van de korrels telkens anders. Dit is weergegeven op de bewerkte ‘Nolli’ kaart.

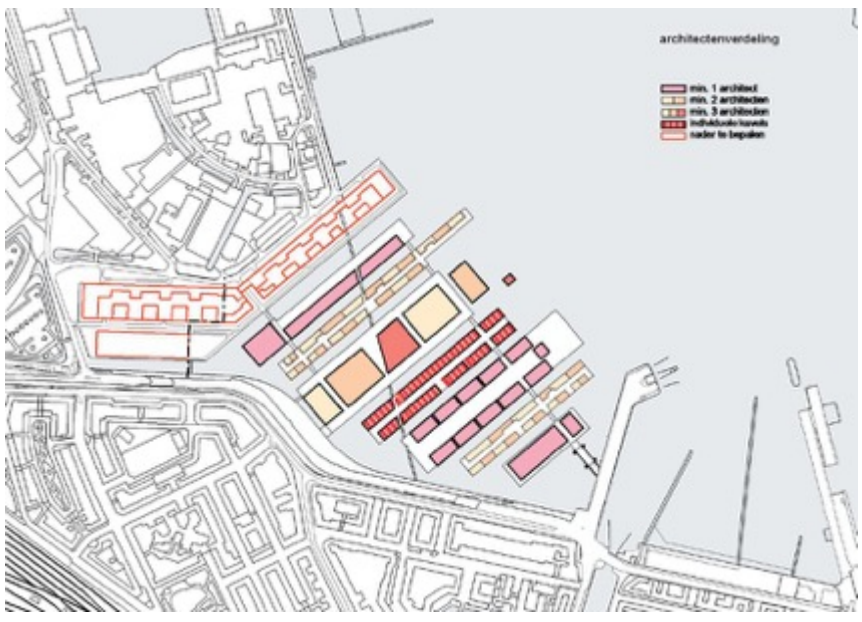
De rangschikking van de verschillende ‘korrels’ is in drie categorieën in te delen. Op plekken waar gebouwen dichtbij elkaar staan, vormen deze een stedelijk interieur (eilanden). Gebouwen die in een reeks staan, zijn te zien als een ensemble (Blok 0). In een derde categorie kan gesproken worden van gebouwen die los in
de ruimte staan (pontsteiger). Deze drie karakteristieken hebben hun weerslag op zowel de architectuur van de gebouwen als de inrichting van de openbare ruimte.

3.2.4 Contact met het maaiveld

Het informele karakter van het plan komt voor een deel voort uit de manier waarop mensen op een natuurlijke manier contact met elkaar leggen. Contacten op
straat zijn belangrijk. Mensen moeten elkaar, al dan niet spontaan, tegenkomen. Maar ook het contact van de gebouwen en de straat is belangrijk. Het vergroot de sociale veiligheid van het plan, het vergroot het gevoel van herkenbaarheid en geborgenheid. Elk gebouw heeft zoveel mogelijk een voordeur aan de straat. Zo weet je beter wie er bij je in de straat woont. Het gebruik van architectonische vormgevingselementen (expressiemiddelen) zoals balkons, serres, erkers, veranda’s, loggia’s of zelfs dakkapellen en dakterrassen zijn erg belangrijk. Ze zorgen ervoor dat de ogen gericht zijn op straat. Alle ‘levende’ functies in de gebouwen dienen daarom zoveel mogelijk georiënteerd te worden op de straat. Dat impliceert niet dat de oriëntatie op het water vergeten moet worden.

Nolli kaart Houthaven met een suggestie van verschillende korrelgrottes

Verdeling aantal architecten per eiland (uit SP 2006)

Voordeuren en buitenruimten aan de straat vergroot de sociale interactie

De woningen kunnen op verschillende manieren contact met het water hebben

3.2.5 Bebouwing en het water

Het water is een belangrijk onderdeel van de identiteit van de Houthaven. De overgangen tussen het water en de gebouwen in de grachten moet worden meeontworpen in de architectonische uitwerking van de eilanden. Net zoals bij de relatie tussen gebouwen en de openbare ruimte is bij de grachten de relatie tussen het grondvlak, in dit geval het water, en de opstanden erg belangrijk. De in het water staande gevels hebben tevens een waterkerende functie.

Ondanks de gelijke breedtemaat zullen de grachten toch sterk van elkaar verschillen. Elke gracht heeft een eigen verschijningsvorm waarbij de verschillende eilanden hun eigenheid in de gevel tonen. De keuze om elk eiland zijn eigen karakter te geven betekent dat het eiland een eenheid is, en de gracht meerdere gezichten kent. Om eenheid en samenhang per gracht te krijgen, zal waar mogelijk de overgang tussen gebouw en water zoveel mogelijk met een uitwisseling van dezelfde vormgevingselementen worden uitgevoerd. De architectuur en de uiterlijke verschijningsvorm van de gebouwen kan sterk verschillen terwijl eenzelfde steiger of vlonder wordt gebruikt.

De ruimtebeleving van de grachten is net als bij de eilanden van belang. Als vanaf het water of vanaf een ander eiland de gracht aanschouwd wordt, zal de kleine korrel samen met de weerspiegeling in het watervlak voor een sterke verticaliteit zorgen. Dit benadrukt de ontelbaarheid van de korrel. Het is van belang dat
de verticale lijnen van de spijkers zoveel mogelijk doorlopen tot in het water.
Dit kan bereikt worden door bijpassende waterbestendige materialen en door kleurstellingen.
De weerspiegeling kan onderbroken worden door buitenruimten. De opstanden aan de grachten verdienen net zoveel aandacht als de opstanden aan de binnenkant van de eilanden. Het water wordt als openbare ruimte gezien en er bestaan in deze wijk geen achterkanten. Dit vereist extra inspanning van de architecten om beide zijden kwalitatief aantrekkelijk te maken.

In het plan is het water een toegevoegde kwaliteit en het moet ook als zodanig gebruikt worden. Het moet voor bewoners mogelijk zijn om hun bootje bij hun huis te leggen. Net zoals de overgang tussen gebouw en openbare ruimte zal door een grote verscheidenheid aan overgangselementen tussen water en gebouw het water beter gebruikt worden. Het maakt de gevels van de gebouwen vriendelijker en het gevoel van wonen aan het water wordt zo versterkt.

3.3 Architectonische middelen

3.3.1 Opbouw van de architectonische richtlijnen

De bouwstenen van de architectonische richtlijnen in het volgende hoofdstuk zijn in de volgende onderdelen onderverdeeld:

Thematiek

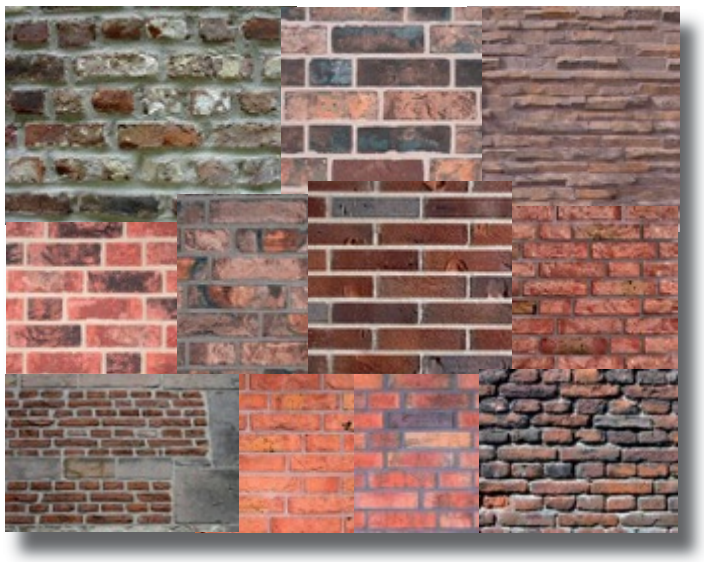
De thematiek van het specifieke eiland is een leidraad voor de verdere architectonische uitwerking van de gebouwen. Ze spreken zich uit over de sfeer die het eiland moet krijgen en worden vertaald in een aantal hoofdkarakteristieken.
Ook worden er een aantal referenties gegeven van gebieden, stijlen, gebouwen of architectonische kenmerken. Deze hebben zoveel mogelijk hun weerslag in Amsterdam. Echter, in sommige gevallen wordt het idee beter verduidelijkt met een voorbeeld van buiten Amsterdam.
Per eiland zijn de bijzondere gebouwen aangegeven.

Korrelgrootte en profiel

Een kleine korrel waarborgt de menselijke maat in het gebied en versterkt het gevoel van herbergzaamheid. De rangschikking van de korrels geeft een samenhangend profiel. Hierbij is de hoogte en de onderlinge afstand tussen de korrels erg van belang. De dakvorm draagt in hoge mate bij aan het uiterlijke voorkomen van een gebouw. De dakbeïndigingen tussen de lucht en de gebouwen zal niet bestaan uit lange horizontale lijnen. In het plan zullen voornamelijk kappen aanwezig zijn vanwege de geluidsproblematiek.

Organisatie

Gestreefd wordt om in relatie tot de grondgebonden typologieën zoveel mogelijk via de voordeuren direct aan de straat te ontsluiten. Bij eilanden waar dit niet mogelijk is moeten de stijgpunten op strategische plekken gepositioneerd worden. Het parkeren wordt gebouwd opgelost. Aandacht moet uitgaan naar de relatie tussen de parkeergarage, het maaiveld en de woning. De korrels en bijbehorend kleurgebruik kunnen terugkomen in de parkeergarage, zodat de parkeerwereld een relatie heeft met de bovenwereld.

Bakstenen met een mooi verouderingsproces

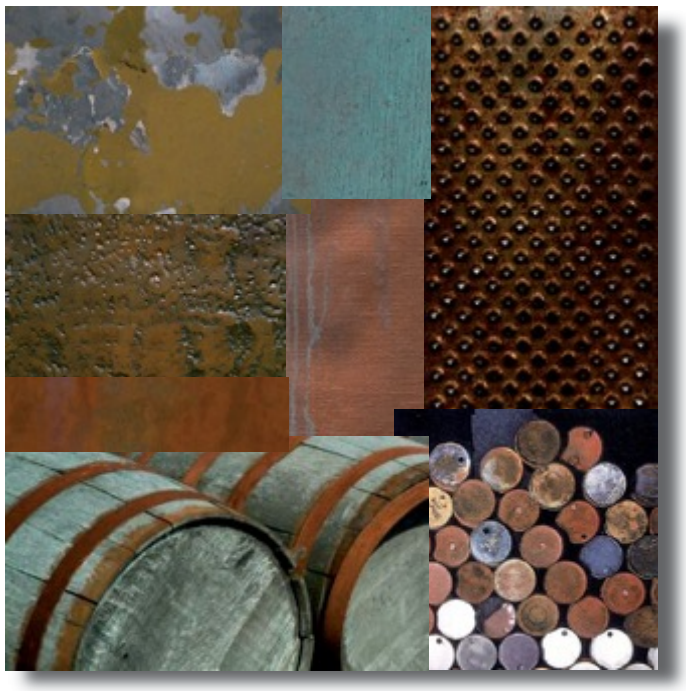
Verschillende soorten hout; kaal of gelakt; in verschillende verbanden; in de openbare ruimte en op gebouwen

Gevelopbouw en plastiek

Het gebied kent een sterke verticale geleding in de gevels. Dit geeft ritme en versterkt het gevoel van oneindigheid. Vooral bij de waterrand moeten de gebouwen (de suggestie wekken dat ze) doorlopen tot in het water om de weerspiegeling te versterken. Een goede geleding is zeker bij grote gebouwen van belang. Het breekt de aaneengeslotenheid en maakt het gebouw beter leesbaar. De plastiek, het reliëf in de gevel, zorgt voor een mooie schaduwwerking bij gebouwen. De functionele of niet - functionele expressiemiddelen geven gebouwen accenten, rijkdom en herkenbaarheid. Buitenruimten zijn ook te zien als expressiemiddelen en maken de gevel dikker. Ze versterken de relatie tussen mens en gebouw en zijn te zien als intermediair tussen binnen en buiten.

Materiaal en kleur

Materialen en kleur worden ingezet om de gewenste warme en informele sfeer te bewerkstelligen en het karakter van de verschillende eilanden te versterken. Er moet gebruik gemaakt worden van duurzame, natuurlijke en kwalitatief hoogwaardige materialen, die in staat zijn om op een mooie manier oud te worden. Deze ouderdom verrijkt het beeld, denk aan de patinalaag op koper of de vergrijzing van hout. Materialen worden in hoofdzaak in hun eigen kleur toegepast. Verder wordt er gewerkt met aardse, gedekte kleuren. Sommige eilanden hebben een duidelijke kleurstelling meegekregen, dit betekent dat er gewerkt moet worden met tintverschillen in de hoofdkleur. Andere eilanden hebben juist een variatie aan kleuren, daar moet het contrast opgezocht worden.

Doffe metalen die hun ouderdom laten zien

Roestvrijstaal in combinatie met (bak-)steen en hout

3.3.2 Beeld en geluid

De milieutechnische randvoorwaarden die gelden voor de Houthaven zijn mede bepalend voor het beeld. Om de weerkaatsing van het geluid te beperken aan de zuidoostgevels zijn bijna alle noordwest gevels op de bovenste laag of lagen uitgevoerd onder een hoek. Deze hoek wordt bepaald door berekeningen van geluidsreflectie. Het geluid wordt op die manier omhoog weerkaatst en levert een mindere belasting voor tegenoverliggende gevels op. Dit betekent concreet dat de wijk in hoofdzaak kappen krijgt. Dit past goed bij het idee om er een Amsterdamse wijk van te maken. Er zijn veel wijken in Amsterdam waar schuine kappen zijn toegepast. Naast schuine kappen zijn er nog meer oplossingen denkbaar. Het is vrij aan de architect om binnen de gewenste sfeer en eis van de weerkaatsing van het geluid met andere oplossingen te komen, zoals lamellen of gepotdekselde gevelbekleding.

4. Richtlijn II: Architectonisch richtlijnen

4.1 Blok 0 & Cluster

1. Kopblok 2. Midden 3. Knik 4. Cluster 5. Entreegebouw

Thematiek

Thema	Werken in het wonen, wonen in het werken.
Hoofdkarakteristiek	Gevarieerd wonen en werken op de rand van de haven en de stad. Prettige, creatieve en informele woon- en werkmilieus. Reeks van gebouwen met een eigen identiteit.
Bijzondere gebouwen	Entreegebouw.
Referenties	Prinseneiland Amsterdam. Informele en gemengde sfeer. Mediahafen in Düsseldorf. Ritme van losse blokken aan waterkant. Sydney. Woon-/werkgebouwen met nautische uitstraling.

Korrelgrootte en profiel

Korrel	Bij Blok 0 wordt opgebouwd uit verschillende korrelgroottes. De maximale korrel is circa 50 meter om niet al te horizontale volumes te krijgen, de volumes van de gebouwen ogen in hoofdzaak verticaal. De maat van de korrel staat in verhouding tot de hoogte en schaal van de gebouwen. In het Cluster worden de korrels worden bepaald door efficiënte plattegronden voor flexibele werkgebouwen.
Profiel	Bij Blok 0 moet vanwege de blokdiepte in relatie tot het parkeren worden ontwerpen vanuit de doorsnede. Aan de straatzijden zoveel mogelijk verblijfsruimtes creëren. Door de blokken aan de kade ontstaan er hofjes die als één architectonisch geheel worden vormgegeven of er ontstaat een afwisselend beeld door onderlinge architectonische reactie. De rafelwand (Haparandaweg) is 7 tot 8 lagen met maximale hoogte van 25 meter en is geluidsafschermend. Het kopblok heeft een hoogteaccent van 40 meter. In het binnengebied is een zone van 11 meter die vrijgehouden wordt. Sporadisch overbouwen is mogelijk. De losstaande, ‘expressieve’ blokken zijn 5 tot 6 bouwlagen hoog met elk een eigen uitstraling. In het Cluster ligt de parkeergarage in het hart van het blok met aan weerszijden publieksfuncties die dubbelhoog zijn. Op het dek staan verschillende losse gebouwen met daartussen een zone van verschillende open ruimten.
Dakvorm	Overwegend platte daken.

Organisatie

Ontsluiting	Ontsluiting via stijgpunten die tevens relatie hebben met de straat en de gekozen parkeeroplossing. Zoveel mogelijk voordeuren aan de straat en het dek.
Parkeren	Ingang parkeergarages aan de kade zorgen voor levendigheid aan de kade en een aantrekkelijke entreeroute dóór het plangebied en niet erlangs. Bij het Cluster ingangen van parkeergarages aan de straat, uitgangen aan Haparandaweg.

Gevelopbouw en plastiek

Geleding	Door Blok 0 onder te verdelen in plakken komt er een sterke verticale indeling. Verspringingen in rafelwand van tenminste één verdieping. Door de gebouwen aan de kade verschillend vorm te geven ontstaat een afwisselend beeld. Verschillende individuele en expressieve gevelindelingen mogelijk.
Plastiek	In de wand aan de Haparandaweg kunnen zich grote vlakken bevinden die bij een afname van de geluidshinder weggehaald kunnen worden en daarmee voor doorzichten zorgen. Uitstekende delen zoals balkons, erkers (eventueel) over meerdere lagen.
Buitenruimten	De binnenwereld is rijk aan buitenruimten die zoveel mogelijk profiteren van het uitzicht op de haven en de rest van het plan. Veel dakterrassen en houten dekken. Alle buitenruimten met veel groen.

Materiaal en kleur

Materiaal	Buitenrand in baksteen van verschillende aardse tinten. Binnenwereld van lichte materialen en kleuren, hout, glas en eventueel stucwerk en keimwerk. Losse gebouwen kennen elk hun eigen keuze aan materialen en kleuren. Deze staan wel in verhouding tot de andere gebouwen.

4.2 Eiland 1

Thematiek

Thema	Stoere jongens.
Hoofdkarakteristiek	Ensembles van verschillende pakhuizen.
Bijzondere gebouwen	Spijkerblok aan zuidkant van het eiland.
Referenties	Pakhuizen aan de grachten. Lange rijen pakhuizen aan Entrepotdok.

Korrelgrootte en profiel

Korrel	Veelvouden van circa vijf tot tien meter. Opbouw van rijen van geschakelde pakhuizen Per rij een andere architectonische karakteristiek zorgt voor voldoende subtiele afwisselingen.
Profiel	Vijf lagen waarvan de bovenste twee aan de Noordwestkant met maatregelen voor de geluidsbelasting. De bouwhoogte van vijf lagen vormt overgang tussen het hoge Blok 0 en het lage eiland 2.
Dakvorm	Verschillende dakvormen mogelijk. In hoofdzaak geen horizontale daklijsten. Spanningsveld tussen randvoorwaarden milieu en basisvorm pakhuis architectonisch oplossen.

Organisatie

Ontsluiting	Zoveel mogelijk voordeuren op straat.
Parkeren	Toegangen naar verdiepte parkeergarage oplossen binnen bouwvolume.

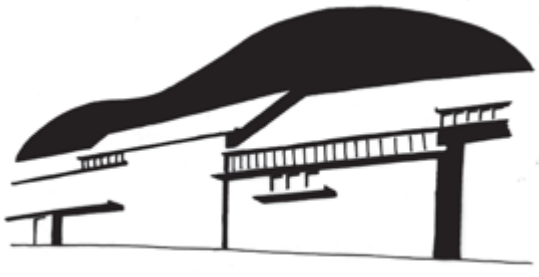
Gevelopbouw en plastiek

Geleding	Sterke mate van verticaliteit. Grote en kleine gevelopeningen (in verticale rijen). Accentuatie van gevelopeneningen door bv luiken of materiaal kleurgebruik. Waterkant heeft fijnere ritmering. Daar verspringingen in de gevel en verschillend kleurgebruik.
Plastiek	Plastiek in gevelopeningen aanbrengen bijvoorbeeld neggen en kozijndikte.
Expressiemiddelen	Sobere en stoere uitstraling. Per serie verschillende dakranden. Bijvoorbeeld luiken, ankers in de gevel, ronding aan de bovenkant van ramen, hijsbalken, dubbelhoge ramen en deuren.
Buitenruimten	Aan Zuidoostkant groene plekken aan het water en balkons.

Materiaal en kleur

Materiaal	Baksteen aan kadekant in natuurlijke donkere kleuren of gekeimd.
Kleur	Zwarten en donkerbruine tinten aan kade. Ramen en dakranden zijn wit. Luiken kunnen afwijkende kleur hebben.

4.3 Eiland 2

Thematiek

Thema	Muzikale omlijsting.
Hoofdkarakteristiek	Huizen met veel horizontale banden, luifels en lijsten.
Bijzondere gebouwen	Watervilla's (horizontaal met grote overstekken).
Referenties	Gebouwen in de stijl van W.M. Dudok en F.L. Wright. Gebouwen in de stijl van het Minervaplein van J.C. Blauw.

Korrelgrootte en profiel

Korrel	Korrel bestaat uit een rij van huizen. Zo'n ensemble fungeert als een eenheid. De lengte van de rijen verschilt van elkaar maar is niet extreem Breedte van de korrel varieert van circa 30 tot 50 meter. Breedte van de huizen binnen de korrel kan verschillen. De rijen kunnen ten opzichte van elkaar verspringen.
Profiel	Drie lagen met kap. Binnen in de straat een setback vanaf laag drie en hoger. Bijna 60% is drie lagen met kap met geluidswerende maatregelen. In de rijen zitten hoogteaccenten die corresponderen met de 'parkeerpockets'.
Dakvorm	Langskappen van dakpannen of leien. Kloeke kappen.

Organisatie

Ontsluiting	Maaiveldontsluiting. Elk huis heeft voordeur aan straat.
Parkeren	Parkeren geschiedt in 'parkeerpockets'. Dit zijn kleine parkeergarages waarvan alleen de ingang zichtbaar is. De 'parkeerpockets' liggen niet tegenover elkaar. Aan de waterkant is het parkeren over een grotere lengte zichtbaar. Deze vlakken moeten architectonisch worden opgelost. Bijvoorbeeld met metselwerk of hout. De auto's moeten in ieder geval zoveel mogelijk uit het zicht gehouden worden.

Gevelopbouw en plastiek

Geleding	Horizontale geleding die aan elkaar wordt verkregen door de horizontale lijnen waaronder raampartijen 'hangen'.
Plastiek	Uitstekende horizontale luifels en lijsten op verschillende hoogten. Uitstekende langgerekte erkers en terugliggende vlakken met ramen.
Expressiemiddelen	Horizontale lijnen.
Buitenruimten	Buitenruimten als expressiemiddel en als intermediair tussen binnen en buiten.

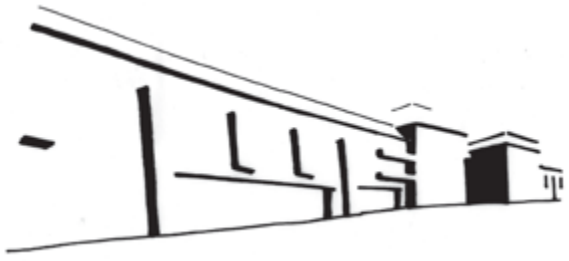
Materiaal en kleur

Materiaal	Baksteen. Duidelijke horizontale voegen, gesloten verticale voegen kan horizontaliteit versterken. Kleur Geel en bruintinten. Kappen in donkere kleuren.

Maaiveld

Erfafscheidingen	De afzonderlijke woningen worden van elkaar gescheiden met lage, groene hagen. In de lengte richting staan zwarte, gietijzeren hekken. Referenties hekwerken en voortuinen: 2e Oosterparkstraat in Amsterdam en Paxlaan in Delft.

4.4 Eiland 3

Thematiek

Thema	Amsterdamse school.
Hoofdkarakteristiek	Gesloten bouwblokken in baksteen.
Bijzondere gebouwen	Kopblokken (school en hotel). Horecagebouw.
Referenties	Oude en nieuwe gebouwen in Amsterdamse Schoolarchitectuur. De opbouw in kleur van de woongebouwen van de Bazel. Parels van Amsterdamse school uit de Spaarndammerbuurt.

Korrelgrootte en profiel

Korrel	Grote bouwblokken die verder onderverdeeld zijn. Geen architectuur per blok maar per gevel. Die zoals Amsterdamse Schoolblokken wel onderlinge samenhang kennen. Onderscheid tussen kadegevels en tussenstraten.
Profiel	Vier lagen. De bovenste laag of lagen zijn geluidswerend en kunnen als kap worden uitgevoerd. De blokken wisselen in bouwhoogte waardoor verdiepings- en goothoogte kunnen verschillen. Het verschil in bouwhoogte is niet meer dan één verdieping, uitgezonderd eventuele accenten . Binnen in het bouwblok zit een omsloten, gemeenschappelijke groene ruimte.
Dakvorm	Langskappen rondom aan binnen- en buitenzijde. In het dakvlak kunnen kapellen zitten, deze mogen het dakvlak echter niet overheersen.

Organisatie

Ontsluiting	Eerste laag geschikt voor publieksfuncties. Zoveel mogelijk voordeuren aan straat.
Parkeren	Binnenin bouwblok onder groen binnenterrein.

Gevelopbouw en plastiek

Geleding	Compositie van de gevels is belangrijk. Speelse indeling. De gebouwen zijn groot, maar lijken klein. Spel tussen horizontaliteit (bij bijvoorbeeld overgang van gevel naar dak) en verticaliteit (door bijvoorbeeld erkers en andere toevoegingen). Terugliggende gevelvlakken zorgen voor verdere geleding van bouwblok. Hoeken zijn erg belangrijk en worden bijzonder vormgeven (eventueel ook in bouwhoogte).
Plastiek	Plastiek komt voort uit terugliggende gevelvlakken en uitstekende expressiemiddelen. Ribbelige gevel door vlakverdelingen en buitenruimten.
Expressiemiddelen	Decoratieve versieringen in de gevel in de vorm van uitbundig metselwerk. Aandacht voor daklijsten en bijzondere hoekvormen. In de smalle tussenstraten kan sporadisch de straat overbouwd worden op de bovenste lagen met een glazen woonkamer die tussen de gevels hangt.
Buitenruimten	Bevinden zich aan de binnenkant van het bouwblok.

Materiaal en kleur

Materiaal	Bakstenen gebouwen met witte (houten) kozijnen.
Textuur	Reliëf met en door baksteen.
Kleur	Rood en aardse tinten. In de tussenstraten overheersen lichte tinten.

4.5 Eiland 4

Thematiek

Thema	Vrijbuiters. Vrijheid, blijheid en tolerantie.
Hoofdkarakteristieken	Individuele huizen. Een rijk beeld ontstaat van een reeks verschillende panden. Beeld van een gegroeide reeks gebouwen met een grote variatie aan bouwstijlen, typologieën en korrels. Ruimte voor experimenten en jonge architecten. Vrijere richtlijnen voor de beeldkwaliteit, wel waken voor te extreme verschillen.
Referenties	Individuele architectonische rijkdom van de Scheepstimmermanstraat in Amsterdam Kleurrijke reeks van gebouwen in Port Grimaud.

Korrelgrootte en profiel

Korrel	Grootte van de korrel varieert en drukt individualiteit uit. Een mix van verschillende architecten of verschillende ontwerpen van een aantal architecten.
Profiel	Vier bouwlagen, veel subtiele verschillen in bouwhoogte. Hoogteverschillen zijn niet meer dan twee verdiepingen.
Dakvorm	Verschillende dakvormen mogelijk in relatie tot geluidswerende maatregelen.

Organisatie

Ontsluiting	Maaiveldontsluiting.

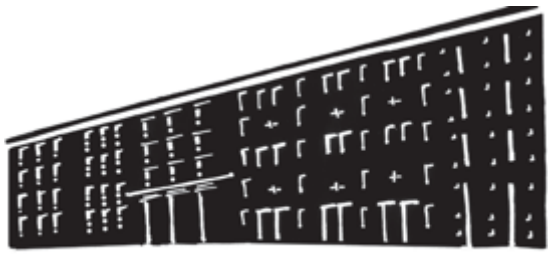
Gevelopbouw en plastiek

Geleding	Door een reeks van individuele gebouwen overheerst de verticaliteit.
Plastiek	Veel verspringingen in rooilijnen en dakhoogte geven de gebouwen onderscheidend vermogen. Veel uitbouwen en terugliggende gevelvlakken.
Expressiemiddelen	Veel verschillende expressiemiddelen zijn mogelijk, zoals bijvoorbeeld buitenruimten, overstekken, uitkragingen of andere ornamenten.

Materiaal en kleur

Materiaal	Verschillende soorten baksteen, hout, beton, staal, glas, etc.
Kleur	Veel kleuren toegestaan. Geen gelijksoortige kleuren langdurig naast elkaar. Extreme verschillen in materiaal- en kleurgebruik zijn niet toegestaan.

4.6 Eiland 5

Thematiek

Thema	Deftige dames.
Hoofdkarakteristiek	Ensemble van statige gebouwen met een chique uitstraling. Samen vormen ze een collectief geheel door hun witte kleuren van ramen, deuren en toevoegingen. Toch zijn er subtiele verschillen waarneembaar in materiaal en kleur van de gevel. Accenten in de vorm van erkers en torentjes.
Bijzondere gebouwen	Paviljoen.
Referenties	Nassaukade, Stadhouderskade. Ensembles zoals Zaanhof en Harmoniehof Torentjes op de gebouwen langs de Amstel en langs de grachten. Witte vormgevingselementen uit negentiende eeuwse bebouwing.

Korrelgrootte en profiel

Korrel	Brede gebouwen van afwisselende lengte. Door de ruimte in het midden van het eiland is de korrel groter dan bij de omliggende eilanden. Tussen de gebouwen zijn doorkijkjes naar het water. Als je vlak langs de gebouwen kijkt, lijkt het een gesloten gevel. Vanuit het park langs het eiland bekeken zijn er meer doorzichten.
Profiel	De dames staan strak in het gelid maar kennen afzonderlijk uitzonderingen in de gevel of op de hoekpunten. De gebouwen zijn vier lagen hoog.
Dakvorm	Platte daken en de nodige geluidswerende maatregelen. Dakrand die licht verspringt met overstekken.

Organisatie

Ontsluiting	Duidelijke en verbijzonderde entrees, vormgegeven door bijvoorbeeld een dubbel hoge entree of uitbouw. Parkeren Parkeren ondergronds.

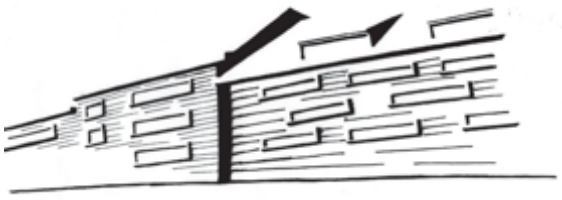
Gevelopbouw en plastiek

Geleding	Geleding door verschillenden gevelindelingen met witte boventoon.
Plastiek	Uitbouwen van erkers en torens die zichtrelatie hebben met park . Expressiemiddelen De gebouwen krijgen karakter door de daklijsten, de uitbouwen en de entree. De gebouwen kennen een grote onderlinge samenhang door hun witte kleurgebruik. De witte kleur komt terug in deuren, daklijsten, sluitstenen, noppen, (geprononceerde) kozijnen, sierlijsten, uitbouwen en houten vlakken.
Buitenruimten	De buitenruimten bevinden zich voornamelijk aan de waterzijde.

Materiaal en kleur

Materiaal	Baksteen in aardse kleuren, eventueel gekeimd .
Kleur	Aardse kleuren vormen de basis, witte accenten en witte accentvlakken zorgen voor samenhang.

4.7 Eiland 6

Thematiek

Thema	Timmerlieden.
Hoofdkarakteristiek	Gebouwen die zich voordoen als houten gebouwen. Horizontale banden en lijnen.
Referenties	Houtloodsen en boothuizen. Houten gebouwen in Scandinavië.

Korrelgrootte en profiel

Korrel	Korrel bestaat uit een rij van huizen. Zo'n ensemble fungeert als een eenheid. De lengte van de rijen verschilt van elkaar maar zijn niet extreem. Breedte van de korrel varieert van circa 30 tot 50 meter. Breedte van de huizen binnen de korrel kan verschillen. De rijen kunnen ten opzichte van elkaar verspringen.
Profiel	Drie lagen met kap. Binnen in de straat een setback vanaf laag drie en hoger.
Dakvorm	Langskappen van dakpannen of leien, rood of zwart.

Organisatie

Ontsluiting	Maaiveldontsluiting. Elk huis heeft voordeur aan straat.
Parkeren	Parkeren geschiedt in 'parkeerpockets'. Dit zijn kleine parkeergarages waarvan alleen de ingang zichtbaar is. De 'parkeerpockets' liggen niet tegenover elkaar. Aan de waterkant is het parkeren over een grotere lengte zichtbaar. Deze vlakken moeten architectonisch worden opgelost. Bijvoorbeeld met hout. De auto's moeten in ieder geval zoveel mogelijk uit het zicht gehouden worden.

Gevelopbouw en plastiek

Geleding	In tegenstelling tot overige eilanden een sterke horizontale geleding. Geleding kan tot uitdrukking komen in horizontale gevelbekleding.
Plastiek	Plastiek komt voort uit individuele raamkozijnen die op de gevel naar voren komen of door raamvlakken die naar achter liggen. Deuren en ramen hebben een substantiële dikte.
Expressiemiddelen	De expressie van de gebouwen komt voort uit contrast tussen de donkere gevelkleur, de gekleurde kappen, de kleur van gevelopeningen en de gevelbekleding.
Buitenruimten	De buitenruimten bevinden zich aan de straatzijde én aan het water.

Materiaal en kleur

Materialen	Hout voert de boventoon. Kwalitatieve verwijzing naar hout ook mogelijk. Het materiaal bij de waterlijn kan in bijpassende materialen of kleuren worden toegepast.
Textuur	Spleten tussen de met 'planken' beklede gevels geeft schaduwwerking. Beits en teerachtige uitstraling of donkere, kwalitatieve beplating.
Kleur	Donkere kleuren voeren de boventoon in de gevels, rood voor de kappen. Incidentele afwijkingen toegestaan. Openingen (deuren en ramen) in de gevel zijn voornamelijk wit als contrast met de aanwezigen donkere kleuren.

Maaiveld

Erfafscheidingen	De erfafscheidingen worden mee ontworpen.

4.8 Eiland 7

Thematiek

Thema	Rode rondingen.
Hoofdkarakteristiek	Bakstenen gebouwen met ronde plastiek. Geleding volgens regelmatig ritme.
Referenties	Ronde hoeken en ronde vormgevingselementen uit de Amsterdamse school.

Korrelgrootte en profiel

Korrel	De korrel is opgebouwd uit een zich herhalende maat. Deze maat wordt bepaald door een veelvoud van het gekozen stramien en is circa 25 tot 30 meter.
Profiel	Vier bouwlagen. Hoogteverschillen tussen stempels kunnen voorkomen maar zijn minimaal.
Dakvorm	Platte daken.

Organisatie

Ontsluiting	Zoveel mogelijk voordeuren aan straat.
Parkeren	Parkeren wordt inpandig in het hart van het bouwblok opgelost.

Gevelopbouw en plastiek

Geleding	Geleding komt tot uitdrukking door een regelmatig ritme van verschillend uitgewerkte korrels. De gevels van de verschillende korrels liggen niet in hetzelfde vlak, maar verspringen onderling.
Plastiek	de plastiek wordt in hoge mate bepaald door ronde elementen. Bijvoorbeeld ronden hoeken, ronde buitenruimten, ronde erkers, ronde woningtoegangen, etc.
Expressiemiddelen	De expressiemiddelen ondersteunen en houden verband met de geleding. Buitenruimten De buitenruimten bevinden zich in hoofdzaak aan de binnenzijde van het bouwblok.

Materiaal en kleur

Materialen	Baksteen
Kleur	Rode tinten

INSPIRATIEBEELDEN B1

Cluster Blok C

bijzondere vormen

uitstraling rondom

gebouwen waarin gewerkt of gewoond kan worden

expressieve, individuele gebouwen

buitenruimten opgenomen in gevel

reeks van individuele blokken aan kade

verschillen in bouwhoogte en architectuur

havenuitstraling

mix van wonen en werken zoals op het Prinseneiland e.o.

kleine en grote raamopeningen

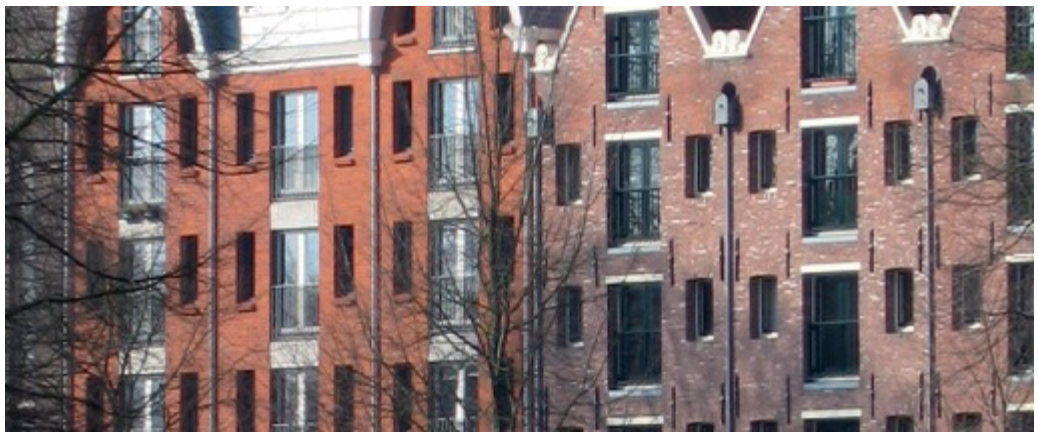

hedendaagse vertaling pakhuis

verticale geleding

hedendaagse vertaling pakhuis naast bestaande pakhuizen

dubbelhoge ramen

plastiek door gevelopeningen

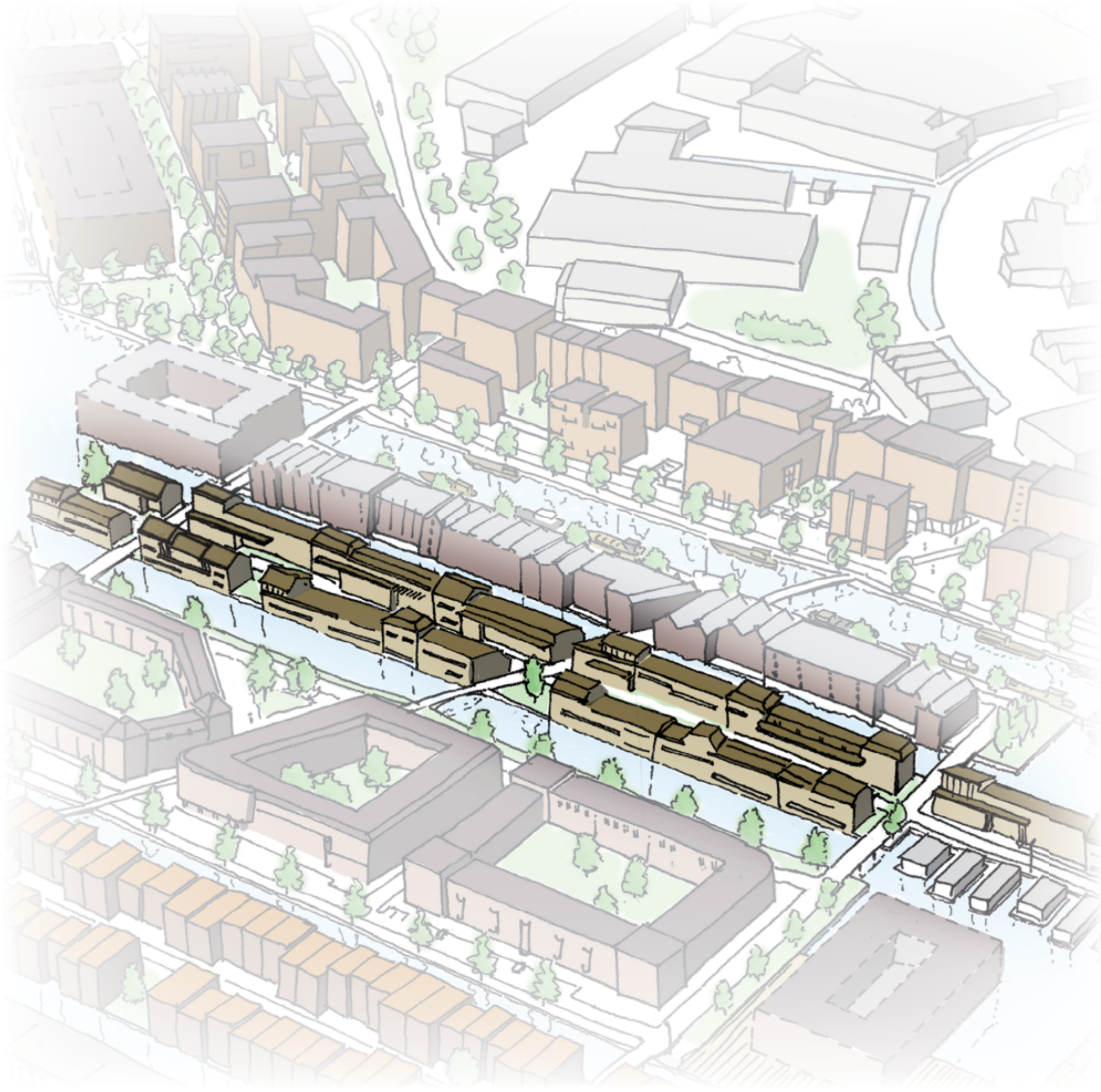

ramen met ronde bovenkant

vernieuwde pakhuizen

terugliggende raampartijen onder dak

hoogteverschillen

raampartijen in dakvlak

raampartijen onder daklijst

raampartijen onder daklijst

lange horizontale lijnen

raampartijen in dakvlak

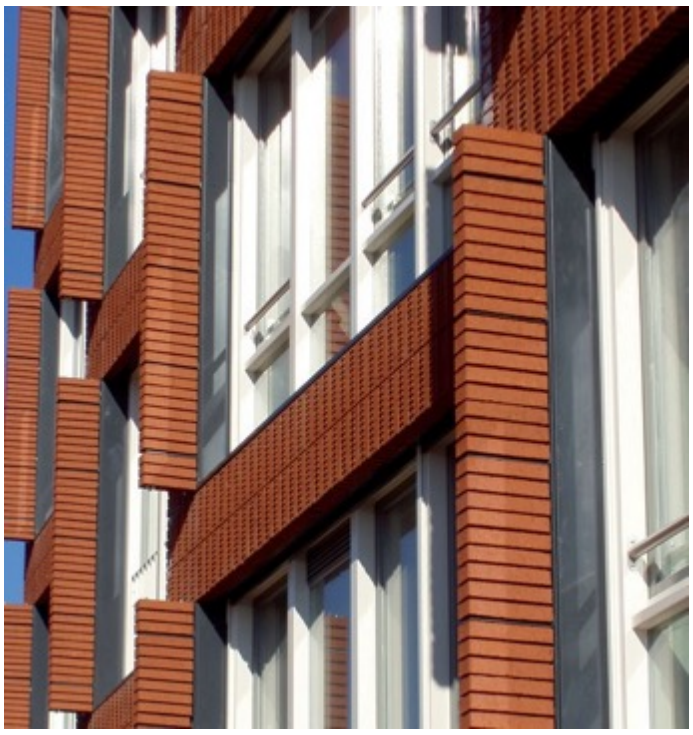
horizontale plastiek

Elland 3

geleding en verspringingen

hedendaagse interpretatie

architectuur rondom

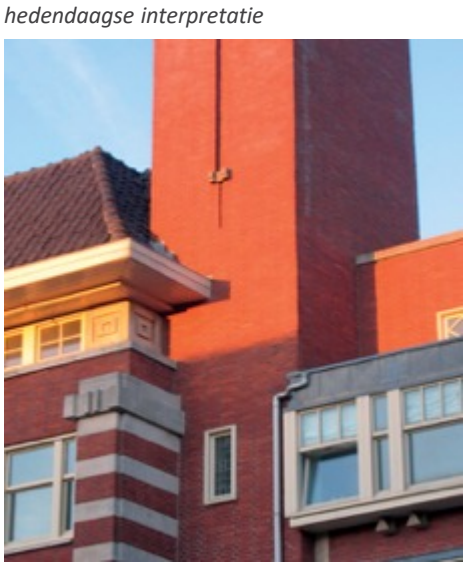
hedendaagse interpretatie

gevelopbouw

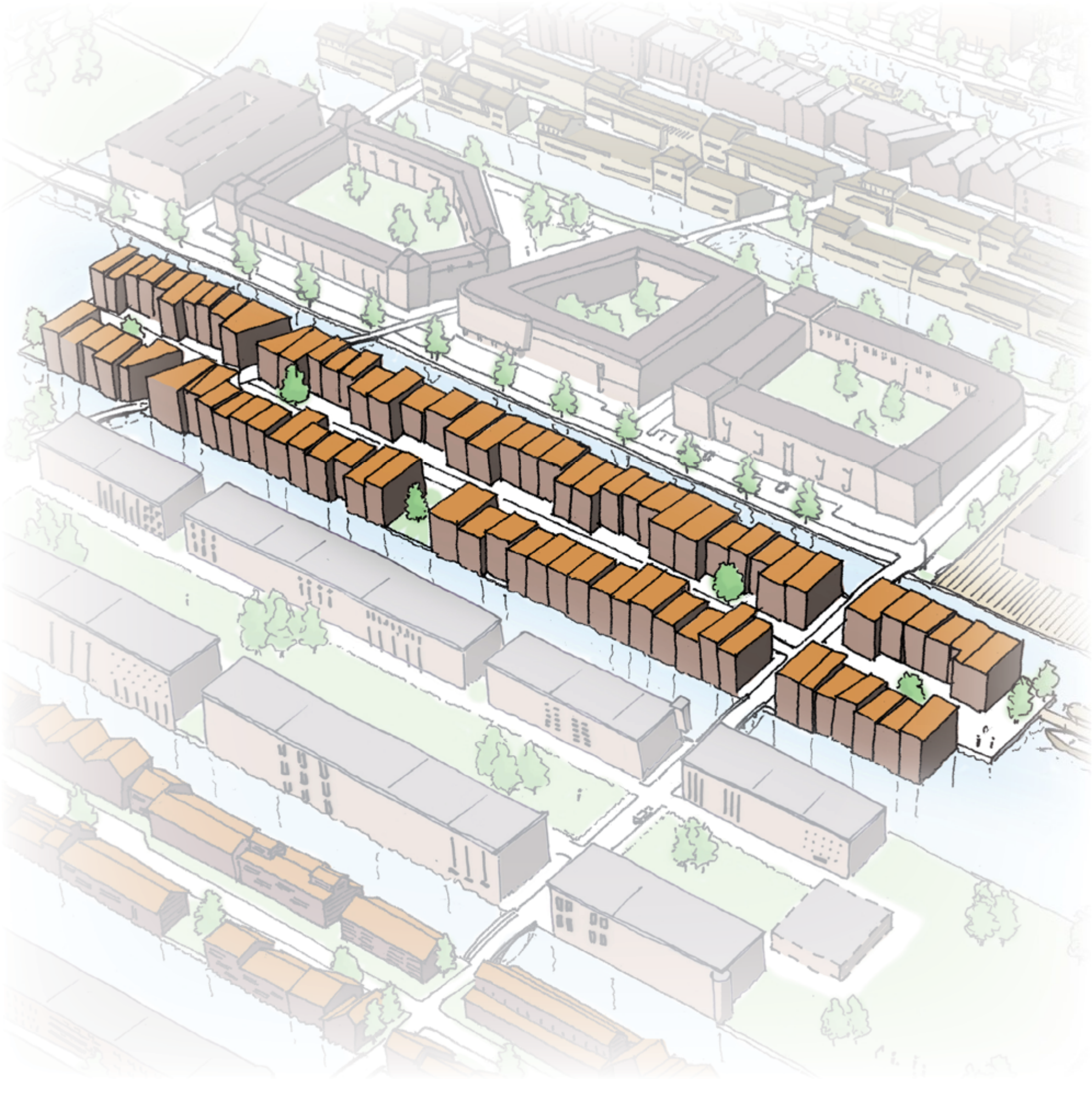
verschillende gevelvlakken en hoogteaccent op kop

architectonische overgangen

hoekoplossingen

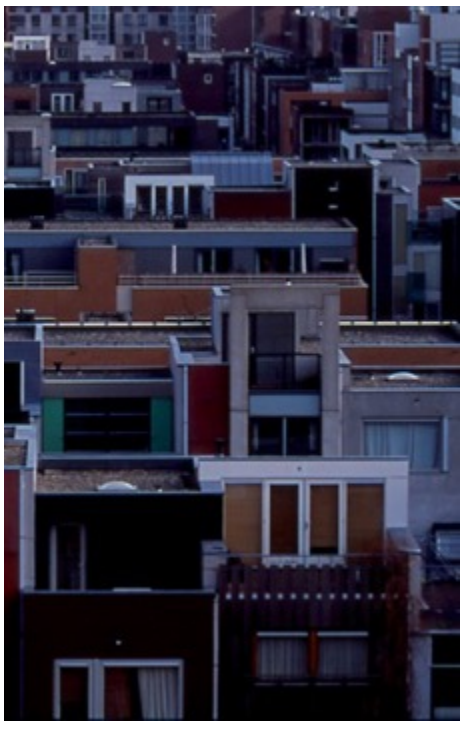
afwisseling in vorm en kleur

afwisseling in architectuur

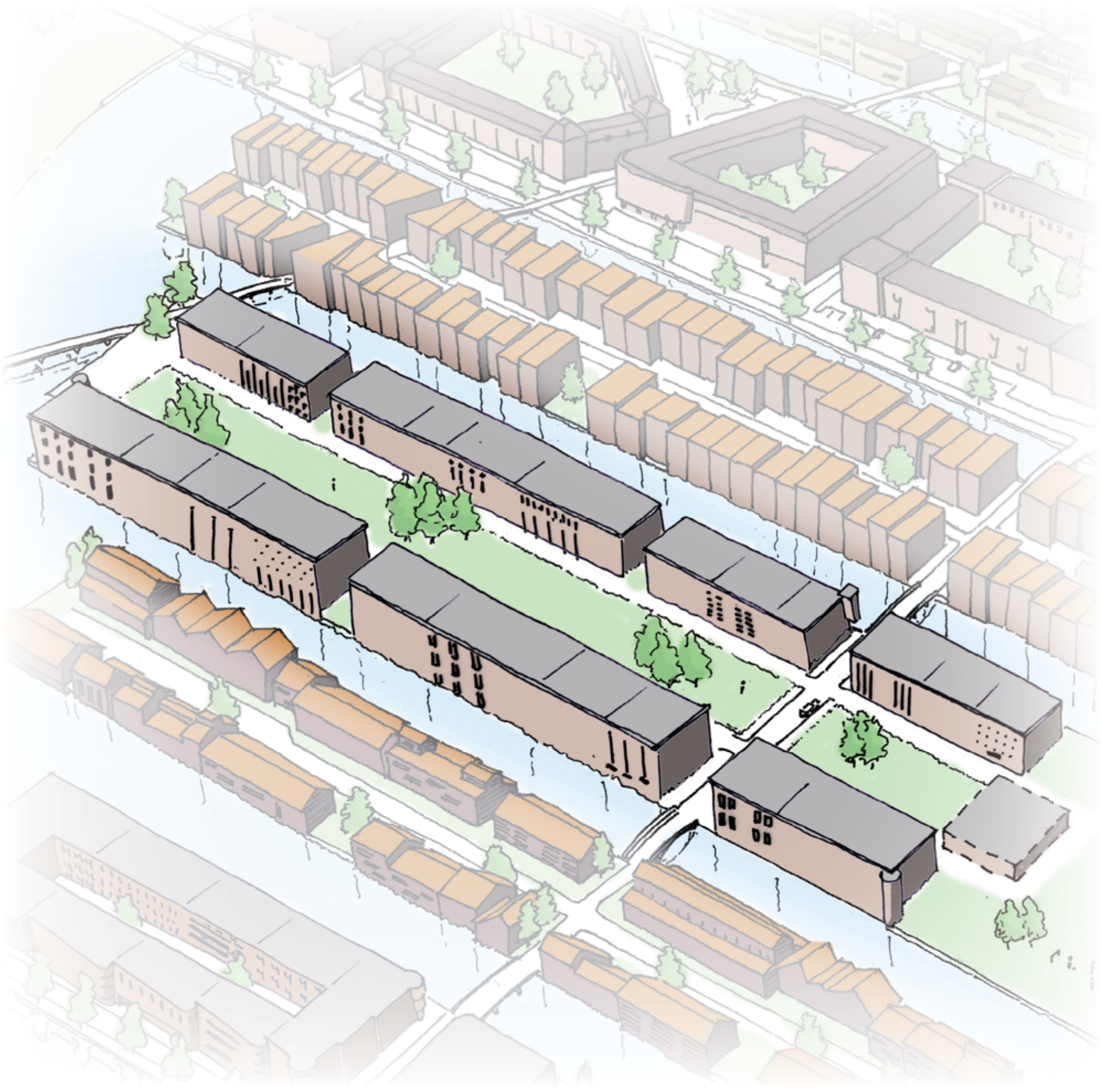
‘ gegroeide’ reeks

daklandschap

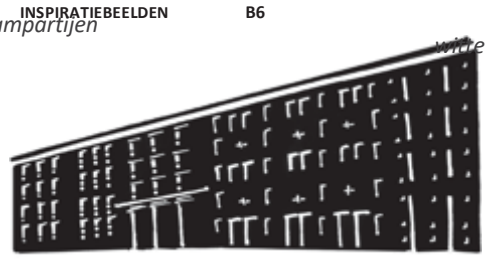

individuele panden

Eiland 5

witte raampartijen

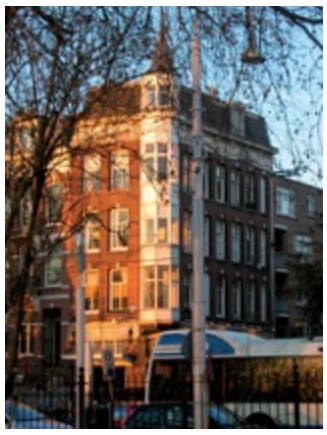
witte noppen

witte noppen

erkers en torentjes

witte kleuren overheersen

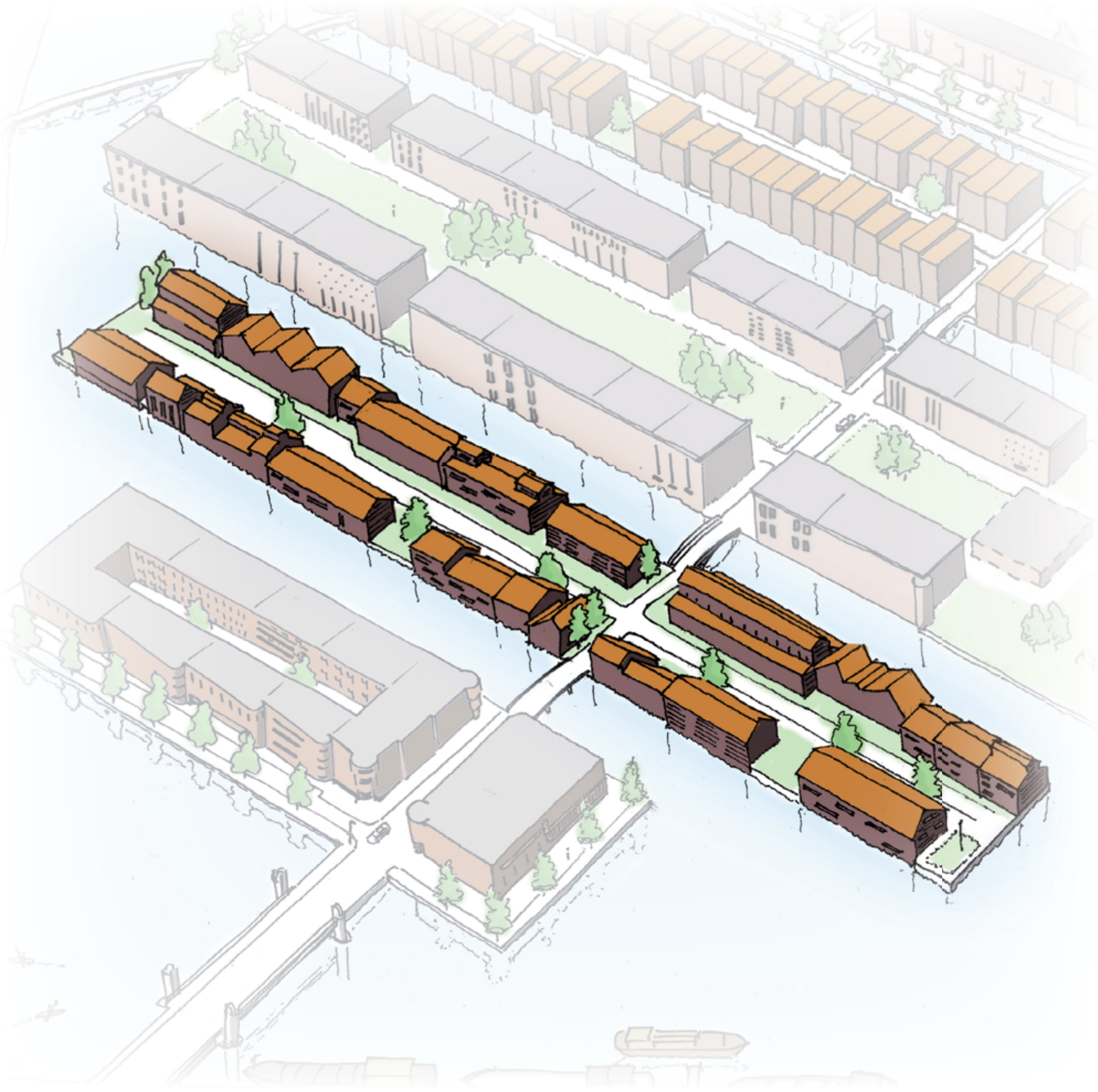
aardse tinten met witte accenten

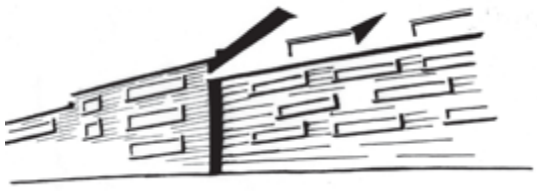

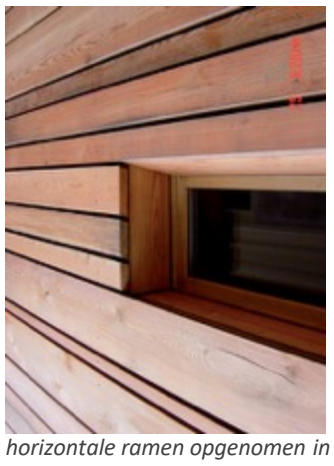
witte accenten zorgen voor samenhang

ensemble in het Zaanhof

horizontale ramen opgenomen in houtstructuur

suggestie van houten gebouwen

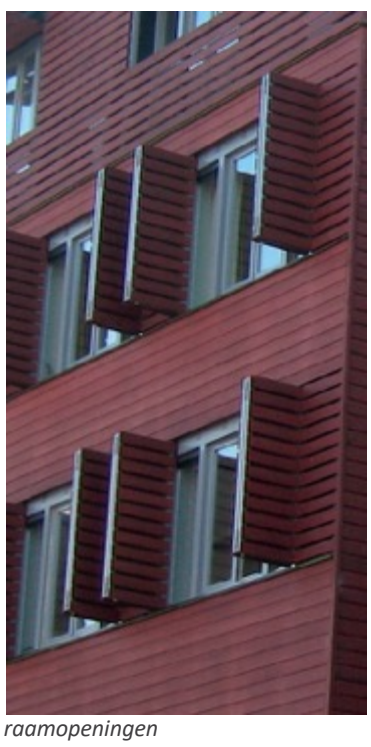

witte en rode accenten

‘ houten’ gebouwen

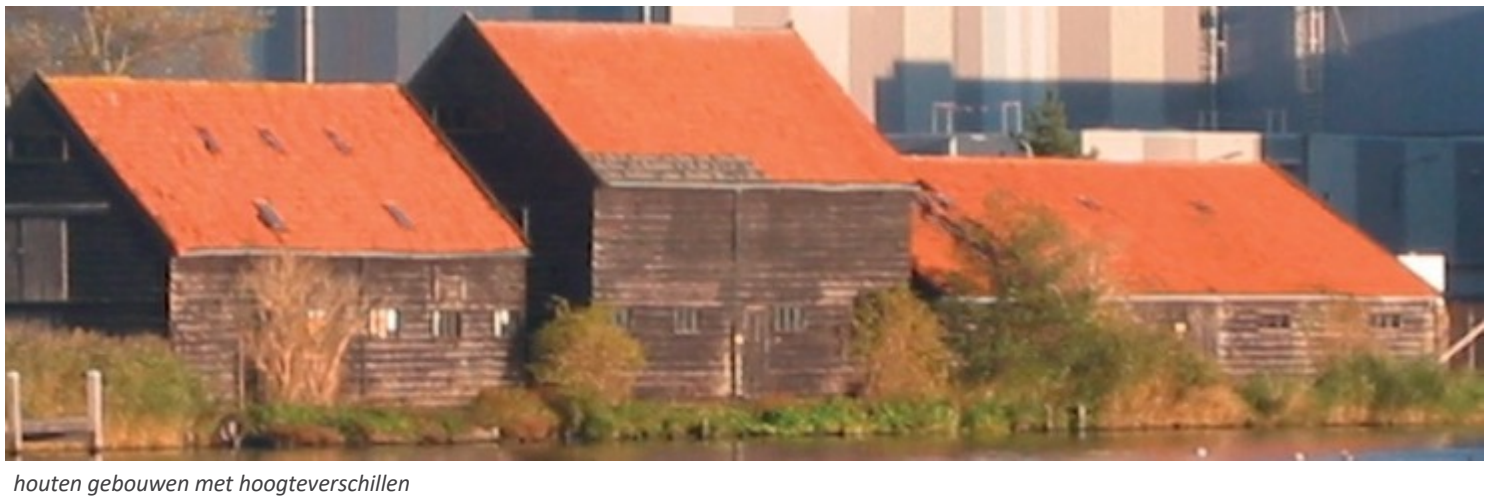

houtloodsen

raamopeningen

raamopeningen

houten gebouwen met hoogteverschillen

‘ houten’ gebouwen

verschillende rondingen in gevel

hedendaagse baksteenarchitectuur

ronde hoeken

verschillende rondingen in gevel

ronde accenten

verschillende gevelvlakken met ronde beëindigingen

plastiek met ronde vormen

hoekoplossingen

hoekoplossingen

Colofon

Stadsdeel Westerpark

Berit van Hulst

Piet Koster

Soeters Van Eldonk architecten

Sjoerd Soeters Jaap

Brouwer Hylke

Goudswaard